



## دستورالعمل اجرایی ضوابط و مقررات پژوهشی دوره کارشناسی ارشد

شماره بازنگری: ۰۰  
صفحه: ۱ از ۵

در راستای اجرای مصوبات جلسه مورخ ۹۳/۰۵/۲۸ هیات ریسه دانشگاه مبنی بر واگذاری امور سیاست‌گذاری و نظارت بر کیفیت پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد و رساله‌های دکتری به معاونت پژوهش و فناوری دانشگاه و به استناد آیین‌نامه دوره کارشناسی ارشد، دستورالعمل اجرایی ضوابط و مقررات پژوهشی دوره کارشناسی ارشد به شرح ذیل تدوین گردید.

### ماده ۱- تعاریف

**دانشگاه:** منظور دانشگاه فردوسی مشهد می‌باشد.

**کمیسیون تحصیلات تکمیلی شورای پژوهش و فناوری دانشگاه:** این کمیسیون به استناد مصوبه مورخ ۱۳۹۴/۰۳/۲۷ شورای پژوهش و فناوری دانشگاه تشکیل می‌شود.

**شورای تحصیلات تکمیلی گروه:** این شورا بر اساس "شیوه‌نامه نحوه تشکیل و وظایف شورای تحصیلات تکمیلی گروه" تشکیل می‌شود.

**متخصص حرفه‌ای:** صاحب‌نظر یا کارشناس با تجربه غیر هیات علمی با مدرک تحصیلی دکتری تخصصی Ph.D یا در شرایط خاص کارشناسی ارشد (در پایان نامه های تقاضا محور یا کاربردی) در سایر بخش‌های جامعه و همچنین مربی با سابقه دانشگاه فردوسی مشهد که دارای مهارت و صلاحیت حرفه‌ای مورد تایید شورای تحصیلات تکمیلی گروه می باشد.

**استاد راهنما:** عضو هیات علمی دارای مدرک دکتری تخصصی است که مسئولیت راهنمایی دانشجو را در طول دوره برعهده دارد.  
**استاد مشاور:** عضو هیات علمی دارای مدرک دکتری تخصصی و یا متخصص حرفه‌ای است که مسئولیت مشاوره دانشجو را در انجام پایان‌نامه برعهده دارد.

**داور:** عضو هیات علمی دارای مدرک دکتری تخصصی و یا متخصص حرفه‌ای است که مسئولیت ارزیابی پایان‌نامه را برعهده دارد. شیوه نامه اجرایی انتخاب، وظایف و اختیارات داور متعاقباً توسط معاونت پژوهش و فناوری دانشگاه تدوین و ابلاغ می گردد.

**نماینده تحصیلات تکمیلی:** به منظور نظارت بر حسن اجرای جلسات دفاع، نماینده تحصیلات تکمیلی در جلسه دفاع حضور می یابد. شیوه نامه اجرایی انتخاب، وظایف و اختیارات نماینده تحصیلات تکمیلی متعاقباً توسط معاونت پژوهش و فناوری دانشگاه تدوین و ابلاغ می گردد.

### ماده ۲- انتخاب استاد راهنما و مشاور

۱-۲- استاد راهنما به پیشنهاد دانشجو، موافقت استاد و تایید شورای تحصیلات تکمیلی گروه حداکثر تا شروع نیمسال دوم تحصیلی تعیین می‌شود.

تبصره ۱- داشتن دو نیم سال سابقه تدریس که حداقل یک نیم سال آن در تحصیلات تکمیلی باشد برای استاد راهنما ضروری است.

تبصره ۲- استاد راهنمای اول از میان اعضای هیات علمی گروه انتخاب می‌شود. در صورت نیاز، به پیشنهاد استاد راهنمای اول و تایید شورای تحصیلات تکمیلی گروه، استاد راهنمای دوم می‌تواند از میان اعضای هیات علمی داخل یا خارج از دانشگاه انتخاب شود.



## دستور العمل اجرایی ضوابط و مقررات پژوهشی دوره کارشناسی ارشد

شماره بازنگری: ۰۰  
صفحه: ۲ از ۵

**تبصره ۳-** در موارد خاص و به تشخیص شورای تحصیلات تکمیلی گروه، استاد راهنمای اول می‌تواند از سایر گروه‌های دانشگاه انتخاب شود.

**۲-۲-** ظرفیت راهنمایی پایان‌نامه بر اساس "دستورالعمل نحوه تعیین ظرفیت راهنمایی و مشاوره پایان‌نامه و رساله تحصیلات تکمیلی" مصوب جلسه مورخ ۱۳۹۳/۱۰/۲۸ هیات رئیسه دانشگاه تعیین می‌شود.

**۳-۲-** در صورت نیاز، استاد(ان) مشاور به پیشنهاد استاد راهنمای اول و تایید شورای تحصیلات تکمیلی گروه انتخاب می‌شوند.

**تبصره ۴-** هر پایان‌نامه می‌تواند حداکثر دو استاد مشاور داشته باشد. در هر صورت مجموع استادان راهنما و مشاور از سه نفر بیشتر نشود.

**۴-۲-** اگر در طول اجرای پایان‌نامه به هر دلیل، امکان ادامه راهنمایی و مشاوره برای استاد(ان) راهنما و مشاور مقدور نباشد، به تشخیص گروه یا با درخواست استاد راهنما و تایید شورای تحصیلات تکمیلی گروه، استاد راهنما و یا مشاور جدید برای پایان‌نامه تعیین می‌شود.

**۵-۲-** هیچ یک از بستگان درجه یک دانشجو (پدر، مادر، خواهر، برادر، همسر و فرزند) نمی‌توانند راهنمایی، مشاوره و یا داوری پایان‌نامه وی را بر عهده گیرند.

### ماده ۳: انتخاب موضوع و تصویب پیشنهاد پایان‌نامه

**۳-۱-** دانشجو موظف است حداکثر تا شروع نیمسال سوم تحصیلی موضوع پایان‌نامه خود را با هماهنگی استاد راهنما تعیین و به تصویب شورای تحصیلات تکمیلی گروه برساند.

**تبصره ۱-** بدیهی است ثبت‌نام در نیمسال سوم تحصیلی ضمن رعایت ضوابط آموزشی، منوط به تصویب موضوع پایان‌نامه خواهد بود.

**تبصره ۲-** انتخاب موضوع پایان‌نامه با توجه به علایق دانشجو، سوابق و زمینه تخصصی استاد(ان) راهنما، محورهای پژوهشی مصوب گروه و از میان اولویت‌های پژوهشی دانشگاه و شورای عتف صورت می‌گیرد.

**تبصره ۳-** با نظر شورای آموزشی و پژوهشی دانشکده، اجرای این بند اختیاری می‌باشد.

**۳-۲-** دانشجو موظف است پس از مشخص شدن استاد(ان) راهنما، پیشنهاد را با نظر استاد(ان) راهنما تدوین و در پرتال دانشجویی ثبت نماید تا با تایید استاد راهنما و تصویب شورای تحصیلات تکمیلی گروه به مدیر گروه ارسال و جهت تایید نهایی حداکثر تا پایان نیمسال سوم به دانشکده ارسال گردد.

**تبصره ۴-** تبعات احتمالی عدم رعایت زمان‌بندی مذکور برعهده دانشجو و استاد راهنما خواهد بود و در صورت عدم رعایت زمان‌بندی مذکور، ادامه تحصیل دانشجو نیاز به مجوز شورای تحصیلات تکمیلی گروه دارد.

**۳-۳-** در گروه‌هایی که دفاع از پیشنهاد ضروری است، تصویب نهایی پیشنهاد در جلسه‌ای با حضور استاد(ان) راهنما، هیات داوران و نماینده تحصیلات تکمیلی انجام خواهد گرفت.



## دستور العمل اجرایی ضوابط و مقررات پژوهشی دوره کارشناسی ارشد

شماره بازنگری: ۰۰  
صفحه: ۳ از ۵

**تبصره ۵-** نماینده تحصیلات تکمیلی از سوی شورای تحصیلات تکمیلی گروه مسئول نظارت بر حسن برگزاری جلسه تصویب پیشنهاد، تنظیم صورتجلسات مربوط و تایید انجام اصلاحات پیشنهاد می‌باشد.

**۴-۳-** حداکثر یک ماه پس از برگزاری جلسه دفاع یا جلسه تصویب پیشنهاد، کاربرگ الکترونیکی پیشنهاد توسط استاد راهنما به مدیر گروه ارسال و با تایید مدیر گروه، جهت تایید نهایی و ابلاغ به معاون/ معاون پژوهش و فناوری دانشکده ارجاع می‌گردد.

**تبصره ۶-** تبعات احتمالی عدم رعایت زمان‌بندی مذکور برعهده دانشجو و استاد راهنما خواهد بود.

**۳-۵-** پیشنهاد با تایید نهایی معاون/ معاون پژوهش و فناوری دانشکده رسمیت می‌یابد. دانشجو می‌بایست با مراجعه به پرتال دانشجویی از تصویب نهایی پیشنهاد خود اطمینان حاصل نماید.

**تبصره ۷-** تایید نهایی پیشنهاد منوط به ارائه گواهی همانندجویی می‌باشد.

### ماده ۴: دفاع از پایان‌نامه

**۴-۱-** دانشجو پس از تدوین پایان‌نامه و تایید کفایت علمی آن توسط استاد(ان) راهنما، و رعایت ضوابط مربوط نسبت به درخواست صدور مجوز دفاع از پایان‌نامه اقدام می‌نماید.

**۴-۲-** مستندات موردنیاز جهت صدور مجوز دفاع:

- پیش‌نویس پایان‌نامه در قالب مصوب دانشگاه.
- کاربرگ تکمیل شده مجوز دفاع مورد تایید مراجع ذیربط.
- گواهی ثبت پیشنهاد در سامانه ملی ثبت پایان‌نامه، رساله و پیشنهاد (<https://sabt.irandoc.ac.ir>).
- کاربرگ تکمیل شده درخواست ارزیابی دستاوردهای پایان‌نامه (در صورت وجود) مورد تایید مراجع ذیربط.

**۴-۳-** صدور مجوز دفاع توسط شورای تحصیلات تکمیلی گروه، با ارائه مستندات مذکور صورت می‌گیرد.

**۴-۴-** جلسه دفاع با حضور نماینده تحصیلات تکمیلی، استاد(ان) راهنما، استاد(ان) مشاور و هیات داوران رسمیت می‌یابد.

**تبصره ۱-** هیات داوران متشکل از دو عضو هیات علمی (علاوه بر استاد(ان) راهنما و مشاور) با حداقل مرتبه استادیار می‌باشند که توسط شورای تحصیلات تکمیلی گروه تعیین می‌گردند. حداقل یک داور از گروه و یا دانشکده و یک داور می‌تواند از متخصصان حرفه ای انتخاب شود. نماینده تحصیلات تکمیلی می‌تواند یکی از داوران باشد.

**تبصره ۲-** در صورتی که هر یک از استادان راهنما به دلایل موجه نتواند در جلسه دفاع شرکت کند، باید موضوع را به صورت کتبی به اطلاع شورای تحصیلات تکمیلی گروه برساند. در موارد خاص شورای تحصیلات تکمیلی گروه می‌تواند جلسه دفاع را با حضور یک نفر از استادان راهنما برگزار نماید.

**تبصره ۳-** در موارد خاص عدم حضور استاد(ان) مشاور در جلسه دفاع بلامانع می‌باشد.

**۴-۵-** فاصله زمانی تاریخ برگزاری جلسه تصویب پیشنهاد تا تاریخ برگزاری جلسه دفاع پایان‌نامه حداقل ۴ ماه است.



## دستور العمل اجرایی ضوابط و مقررات پژوهشی دوره کارشناسی ارشد

شماره بازنگری: ۰۰  
صفحه: ۴ از ۵

۶-۴- جلسه دفاع در روزهای غیر تعطیل دانشگاه و با اطلاع رسانی قبلی برگزار می شود.

۷-۴- اداره جلسه و نظارت بر حسن اجرا و رعایت ضوابط و مقررات بر عهده نماینده تحصیلات تکمیلی است.

### ماده ۵: ارزیابی پایان نامه

۱-۵- ارزیابی پایان نامه براساس کیفیت علمی و دستاوردهای آن، میزان نوآوری، چگونگی دفاع از یافته‌های پژوهش، نحوه نگارش و ارائه گزارش مورد تایید استاد راهنما انجام می شود و نتیجه آن به یکی از دو صورت زیر تعیین می گردد:

قبول (در یکی از سطوح: عالی، خیلی خوب، خوب و متوسط)

مردود

۲-۵- ملاک تصمیم گیری درخصوص رد یا قبول پایان نامه و همچنین درجه آن، میانگین نمراتی است که هر یک از داوران حاضر و استاد(ان) راهنما و مشاور(ان) در جلسه به دانشجو می دهند. لازم به ذکر است که داوران هرکدام به طور مستقل و استاد(ان) راهنما و مشاور(ان) در مجموع یک نمره خواهند داشت.

۳-۵- نمره پایان نامه در معدل کل دانشجو محاسبه نمی شود و ارزشیابی آن به شرح ذیل است:

الف) از نمره ۱۹ تا ۲۰ قبول با درجه عالی

ب) از نمره ۱۸ تا ۱۸/۹۹ قبول با درجه خیلی خوب

ج) از نمره ۱۶ تا ۱۷/۹۹ قبول با درجه خوب

د) از نمره ۱۴ تا ۱۵/۹۹ قبول با درجه متوسط

ه) کمتر از ۱۴ مردود

تبصره ۱- چنانچه پایان نامه دانشجو مردود اعلام شود، با تایید هیات داوران، حداکثر یک نیم سال در سقف مدت مجاز تحصیل به دانشجو اجازه داده می شود تا دوباره در جلسه دفاع شرکت و از پایان نامه خود دفاع کند.

۴-۵- حداکثر نمره پایان نامه بدون احتساب نمره دستاوردهای آن ۱۸ می باشد. نحوه نمره دهی به دستاوردها بر اساس دستورالعمل نمره دهی به دستاوردهای پایان نامه (پیوست ۱) انجام می شود.

تبصره ۲- در رشته های علوم انسانی(ب) شامل رشته های الهیات و معارف اسلامی، مطالعات ادبی و زبانی (در هر یک از زبان ها)، زبانشناسی نظری، تاریخ، حقوق و سایر موارد مشابه به تشخیص معاونت پژوهش و فناوری دانشگاه، حداکثر نمره پایان نامه بدون احتساب نمره دستاوردهای آن ۱۸/۴۹ می باشد.

تبصره ۳- هیات داوران درخصوص تعیین مستخرج بودن دستاوردها از پایان نامه، کیفیت آن ها و تعیین درصد هم پوشانی احتمالی آن ها و نمره دستاوردها اظهار نظر می نمایند.

۵-۵- ضروری است دانشجو حداکثر تا ۳۰ روز پس از دفاع پایان نامه، نسبت به اعمال اصلاحات و تحویل آن به نماینده تحصیلات تکمیلی اقدام نماید. استاد راهنما نیز حداکثر تا ۱۵ روز پس از دریافت پایان نامه اصلاح شده از نماینده



## دستورالعمل اجرایی ضوابط و مقررات پژوهشی دوره کارشناسی ارشد

شماره بازنگری: ۰۰  
صفحه: ۵ از ۵

تحصیلات تکمیلی نسبت به تایید یا عدم تایید اصلاحات اعمال شده اقدام و نتیجه را به نماینده تحصیلات تکمیلی اعلام نماید.

۶-۵- تاریخ دانش آموختگی، تاریخ برگزاری جلسه دفاع پایان نامه با کسب درجه قبولی می باشد.

### ماده ۶: انتشار دستاوردها

۶-۱- دانشجوی متعهد می گردد هر گونه انتشار دستاوردها را با تایید استاد راهنما و مطابق ضوابط و مقررات و با حفظ مالکیت دانشگاه به انجام رساند. همچنین دستاوردهای مستخرج از پایان نامه شامل نام دانشجو (نفر اول)، استاد(ان) راهنما و مشاور می باشد. نویسنده مسئول باید یکی از استادان راهنمای دانشگاه فردوسی مشهد باشد.

تبصره ۱- در موارد خاص، تصمیم گیری بر عهده شورای آموزشی و پژوهشی دانشکده می باشد.

تبصره ۲- در صورت وجود قرارداد همکاری در راهنمایی پایان نامه با سازمان های خارج از دانشگاه، نویسنده مسئول در مقاله بر اساس قرارداد مورد تایید معاونت/ معاونت پژوهش و فناوری دانشکده تعیین می شود.

تبصره ۳- درج نشانی دوم صرفا برای دانشجویان غیر ایرانی بلامانع است.

۶-۲- دانشجو بایستی پایان نامه خود را در قالب استاندارد دانشگاه تدوین و نسخه نهایی آن را به مرکز اطلاع رسانی و کتابخانه مرکزی دانشگاه تحویل نموده و صرفا مجاز به تهیه نسخ ذیل می باشد:

الف) یک نسخه دانشجو

ب) یک نسخه برای هر کدام از استاد(ان) راهنما

پ) یک نسخه برای هر کدام از استاد(ان) مشاور (به تشخیص شورای تحصیلات تکمیلی گروه)

ت) یک نسخه سازمان حمایت کننده (این نسخه صرفا از طریق مدیریت توسعه و انتقال فناوری دانشگاه ارسال می گردد)

ث) یک نسخه گروه مربوط در صورت نیاز (مسئولیت حفظ و عدم تکثیر بر عهده مدیر گروه مربوط می باشد)

۶-۳- کسب مجوز از معاونت پژوهش و فناوری دانشگاه جهت ارائه پایان نامه یا دستاوردهای آن در نمایشگاه ها، همایش ها، سمینارها و ... الزامی است.

۶-۴- اصالت نامه رساله/پایان نامه که به تایید استاد(ان) راهنما و دانشجو رسیده است ضمیمه رساله/پایان نامه می گردد.

۶-۵- پایان نامه دانشجویان دکتری عمومی دانشکده دامپزشکی مشمول این دستورالعمل نمی گردد.

ماده ۷: این دستورالعمل اجرایی در ۷ ماده و ۲۰ تبصره تدوین و در جلسه شورای پژوهش و فناوری دانشگاه مورخ ۱۳۹۶/۰۸/۱۰ به تصویب رسید و در جلسه مورخ ۱۳۹۷/۰۱/۲۱ هیات رییس محترم دانشگاه تایید نهایی گردید و برای پیشنهادها مصوب ۱۳۹۷/۰۷/۰۱ به بعد لازم الاجرا می باشد.